

## PRAKSISOVERSIGT · FORBRUGERKLAGENÆVNET

# Praksisoversigt over urimelige aftalevilkår, abonnement og løbende aftaler i forbrugerforhold

*Forbrugerklagenævnets prøvelse af binding, opsigelse og gebyrer efter aftaleloven § 36 og forbrugeraftaleloven § 28*

Version 1    Opdateret 30. maj 2026    18 afgørelser · 2000-2026

[Læs online](#)

## INTRODUKTION

Forbrugerklagenævnet behandler løbende klager over byrdefulde vilkår i forbrugeraftaler – bindingsperioder, automatisk fornyelse, opsigelsesvarsler, formkrav til opsigelse, gebyrer og ensidige ændringer. Nævnet prøver i fuld udstrækning, om sådanne vilkår er gyldigt vedtaget OG rimelige, og tilsidesætter eller lemper dem efter generalklausulen i aftaleloven § 36, de forbrugerbeskyttende regler i §§ 38 a-38 c (der gennemfører direktiv 93/13/EØF) og den ufravigelige opsigelsesret i forbrugeraftaleloven § 28. Denne oversigt samler Forbrugerklagenævnets egen praksis og den parallelle praksis fra Højesteret og landsretterne, hvor de samme vilkår er prøvet – herunder Køge Svømmeklub-sagen og abonnementsfælde-sagerne.

## PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Forbrugerklagenævnet afviser vilkår, der binder forbrugeren længere end forbrugeraftalelovens § 28 tillader: en løbende aftale kan altid opsiges med 1 måneds varsel, når der er gået 5 måneder, og der kan ikke gyldigt aftales et længere opsigelsesvarsel (§ 28, stk. 5).
- 02** Forbrugerklagenævnet kræver, at byrdefulde vilkår om binding, opsigelse og gebyr er både gyldigt vedtaget og rimelige; et formelt accepteret standardvilkår tilsidesættes, hvis det er unødigt byrdefuldt.
- 03** Forbrugerklagenævnet accepterer kun en uopsigelighedsperiode, når den erhvervsdrivende kan påvise en konkret, saglig og beskyttelsesværdig interesse; ellers lempes bindingen efter aftaleloven § 38 c, jf. § 36.
- 04** Forbrugerklagenævnet afviser formkrav til opsigelse – fx krav om fysisk fremmøde – når der ikke foreligger tilstrækkeligt saglige hensyn, idet en opsigelse som udgangspunkt kan afgives formløst.
- 05** Forbrugerklagenævnet lægger afgørende vægt på, at aftalen angår en fremtidig ydelse, forbrugeren ikke kunne bedømme ved indgåelsen, at vederlaget ikke er ubetydeligt, og at ydelsen er personlig og ikke kan overdrages.

- 06** Forbrugerklagenævnet fortolker uklare, ikke individuelt forhandlede vilkår mod den erhvervsdrivende efter uklarhedsreglen i aftaleloven § 38 b.
- 07** Forbrugerklagenævnet pålægger den erhvervsdrivende bevisbyrden for, at der overhovedet er indgået en abonnementsaftale, og for at et vilkår har været individuelt forhandlet.
- 08** Forbrugerklagenævnet fastslår, at en erhvervsdrivende, der ikke tydeligt har oplyst om opsigelsesadgang og bindingsperiode, ikke kan håndhæve bindingsperioden; forbrugeren kan da opsiges med et passende varsel.
- 09** Domstolene har bekræftet nævnets linje: manglende vejledning om den lovbestemte opsigelsesret efter § 28, stk. 3 gør en "uopsigelig" flerårig aftale opsigelig, men aftaleloven § 36 fører normalt ikke til fuld ugyldighed af hele aftalen.

## § 1 Retsgrundlaget og Forbrugerklagenævnets prøvelse af aftalevilkår

Forbrugerklagenævnet prøver byrdefulde forbrugervilkår på to niveauer: om vilkåret er **gyldigt vedtaget** mellem parterne, og om det er **rimeligt**. Prøvelsen sker med fuld civilretlig intensitet – nævnet er ikke bundet af, at forbrugeren formelt har accepteret et standardvilkår, men efterprøver selvstændigt vilkårets indhold og virkning.

Det centrale retsgrundlag er:

- **Generalklausulen** i [aftaleloven § 36](#): en aftale kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Efter [§ 36, stk. 2](#) tages der hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder.
- **De forbrugerbeskyttende regler** i [aftaleloven § 38 c](#), hvorefter et vilkår, der strider mod hæderlig forretningsskik og bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren, kan tilsidesættes – og hvor forbrugeren kan kræve resten af aftalen opretholdt. Uklarhedsreglen i [§ 38 b](#) fortolker ikkeindividuelt forhandlede vilkår mod den erhvervsdrivende, der også har bevisbyrden for, at et vilkår har været individuelt forhandlet.
- **Den ufravigelige opsigelsesret** i [forbrugeraftaleloven § 28](#), samt oplysningskravene i [§ 8](#) og [§ 12](#).

§§ 38 a-38 c blev indsat ved [lov nr. 1098 af 21. december 1994](#), hvis hovedformål var at gennemføre de civilretlige dele af **Rådets direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler**. Det fremgår af forarbejderne, at aftalelovens § 36 i forvejen »i det væsentligste opfylder direktivets krav«, og at direktivet er et minimumsdirektiv, så den danske forbrugerbeskyttelse ikke måtte forringes. Samme lov gav for første gang domstolene (og dermed nævnet) mulighed for at **ændre** – ikke blot tilsidesætte – et urimeligt vilkår.

Nævnet anvender konsekvent disse bestemmelser, når et vilkår om binding, opsigelse, gebyr eller ensidig ændring anfægtes. I sagen om et fitnessabonnement, [18-11554](#), vurderede nævnet således vilkåret »med udgangspunkt i aftaleloven § 38 c sammenholdt med § 36« og fastsatte opsigelsesvirkningen efter forbrugeraftaleloven § 28. Hvor aftalen slet ikke regulerer opsigelse, udfylder nævnet med en deklatorisk norm; i bootcampsagen [22-01105](#) udtalte nævnet:

*"Da der i parternes aftale ikke er taget stilling til spørgsmål om opsigelse, finder nævnet, at forbrugeren har været berettiget til at opsiges aftalen med et passende varsel, der efter aftalens karakter findes at burde fastsættes til løbende måned + 1 måned."*

Forbrugeraftaleloven blev senest lovbekendtgjort den 7. oktober 2025, og aftaleloven er konsolideret i 2016; der er ingen vedtagne, men ikkekonsoliderede ændringer til § 28 eller § 36, så retsstillingen er aktuel.

|         |                                                                                                                                                                                                                                                           |                                           |                                   |                                          |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------------|
| LOV     | <a href="#">Aftaleloven § 36</a>                                                                                                                                                                                                                          | <a href="#">Aftaleloven § 38b</a>         | <a href="#">Aftaleloven § 38c</a> | <a href="#">Forbrugeraftaleloven § 8</a> |
|         | <a href="#">Forbrugeraftaleloven § 12</a>                                                                                                                                                                                                                 | <a href="#">Forbrugeraftaleloven § 28</a> |                                   |                                          |
| PRAKSIS | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Erhvervsdrivende pålagt tilbagebetaling efter opsigelse af årsabonnement til bootcamp-træning 26.03.2024<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Urimeligt vilkår om fysisk fremmøde ved opsigelse af fitnessabonnement 06.05.2019 |                                           |                                   |                                          |

## § 2 Bindingsperioder og opsigelsesvarsler – § 28 som ufravigelig grænse

Den klare ramme for binding og opsigelse er [forbrugeraftaleloven § 28, stk. 1](#): forbrugeren kan opsiges en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået 5 måneder efter aftalens indgåelse. Det afgørende er, at denne ret er **ufravigelig opad** – [§ 28, stk. 5](#) bestemmer udtrykkeligt:

*"Der kan ikke aftales et længere opsigelsesvarsel end det i stk. 1 nævnte."*

Forbrugerombudsmanden har i sin [vejledning om markedsføring på energiområdet](#) sammenfattet konsekvensen: forbrugeren kan opsiges når som helst i en bindingsperiode, så aftalen automatisk er opsagt ved bindingsperiodens udløb, og »det vil derfor ikke være lovligt at have en længere bindingsperiode«. Reelt kan en bindingsperiode altså ikke overstige 5 måneder + 1 måneds varsel.

Forbrugerklagenævnets praksis viser, at nævnet bruger denne norm som **målestok for rimeligheden** af bindings- og forlængelsesvilkår:

- I træningsaftalesagen [2003-541-7-7](#) fandt nævnet en 12 måneders uopsigelighed »unødigt byrdefuld« og lempede den efter aftaleloven § 38 c, jf. § 36. Nævnet lagde vægt på, at den erhvervsdrivende ikke kunne begrunde 12 måneders binding, at andre udbydere tilbød kortere medlemskaber (3, 6 eller 9 måneder), at aftalen angik en fremtidig ydelse, forbrugeren ikke kunne bedømme, at vederlaget ikke var ubetydeligt, og at medlemskabet var personligt.
- I [Viasat Guldagerne](#) fortolkede nævnet tvetydige opsigelsesvilkår mod den erhvervsdrivende (§ 38 b) og fandt, at 12 måneders binding kun gjaldt første år, hvorefter aftalen kunne opsiges med 1 måneds varsel. Nævnet udtalte generelt, at det er **urimeligt og stridende mod redelig handle måde** at indgå abonnementsaftaler med opsigelsesvilkår, der gør det vanskeligt at bringe aftalen til ophør med rimeligt varsel, og at fortløbende bindingsperioder på et år kan lempes efter § 38 c, jf. [§ 36, stk. 1](#).
- Allerede i ugemagasinsagen [2000-4052/7-556](#) fastslog nævnet, at et 12 måneders bladabonnement kunne opsiges efter de dagældende regler, og at forudbetalt vederlag for tiden efter ophøret skulle tilbagebetales.
- Hvor aftalen er tavs om opsigelse, fastsætter nævnet selv et passende varsel, jf. bootcampsagen [22-01105](#), hvor varslet blev sat til løbende måned + 1 måned.

De ældre sager anvendte forgængerreglen (3 måneders varsel efter 9 måneder), mens nyere praksis som [18-11554](#) anvender den gældende § 28 (1 måned efter 5 måneder). Princippet er uændret: jo mere bindingen overstiger den deklaratoriske norm, desto større er risikoen for tilsidesættelse. Dette emne afgrænses fra oplysningspligten og fortrydelsesretten før aftalen, der behandles i [forbrugerklage-fortrydelsesret-fjernsalg](#).

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                   |                                   |
|---------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| LOV     | <a href="#">Aftaleloven § 36, stk. 1</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <a href="#">Aftaleloven § 38c</a> | <a href="#">Aftaleloven § 38b</a> |
|         | <a href="#">Forbrugerftaleloven § 28, stk. 1, 5</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                   |                                   |
| PRAKSIS | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Erhvervsdrivende pålagt tilbagebetaling efter opsigelse af årsabonnement til bootcamp-træning 26.03.2024<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Urimeligt vilkår om fysisk fremmøde ved opsigelse af fitnessabonnement 06.05.2019<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Forbruger kan opsiges træningsaftale før tid pga. urimelig uopsigelsesperiode 15.09.2004<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Opsigelse af Viasat Guld-abonnement – Forbrugerklagenævnets fortolkning af opsigelsesvilkår 31.12.2002<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Abonnement på ugemagasin kunne opsiges i henhold til Forbrugerftaleloven 31.12.2002 |                                   |                                   |

## Hvad Forbrugerklagenævnet lægger vægt på ved rimelighedsbedømmelsen

Ud over selve bindingens længde tilsidesætter eller lemper Forbrugerklagenævnet en række andre byrdefulde vilkår. På tværs af afgørelserne tegner der sig faste mønstre for, hvad nævnet lægger vægt på:

**Formkrav til opsigelse uden saglig begrundelse afvises.** I [18-11554](#) fandt nævnet et vilkår om, at opsigelse af et fitnessabonnement kun kunne ske ved fysisk fremmøde, urimeligt efter aftaleloven § 38 c, jf. § 36. Nævnet lagde vægt på, at der »som udgangspunkt ikke kan stilles formkrav til en opsigelse«, og at selskabets begrundelse (administrationsressourcer) ikke var et tilstrækkeligt sagligt hensyn – særlig ikke når aftalen kunne **indgå** online. Forbrugerens opsigelse pr. e-mail blev anset for gyldig.

**Uklare vilkår fortolkes mod den erhvervsdrivende.** I brilleabonnementsagen [01-10-7506](#) afviste nævnet et efterbetalingskrav ved opsigelse, fordi tilbagebetalingsvilkåret var uklart formuleret og derfor efter uklarhedsreglen i [§ 38 b](#) skulle fortolkes til forbrugerens fordel – understøttet af, at ordningen i mange år reelt havde fungeret som en rabat.

**Ensidige ændringer under binding rammes hårdt.** I [2002-4054/7-198](#) fandt nævnet en 33 %-prisstigning på et mobilabonnement i bindingsperioden urimelig efter § 38 c, jf. § 36, fordi forbrugeren ikke samtidig fik mulighed for at opsiges. I kabeltvsagen [2004-4015/7-81](#) fastslog nævnet, at en aftale, der er **uopsigelig fra den erhvervsdrivendes side**, som hovedregel heller ikke kan ændres ensidigt; en ensidig vilkårsændring forudsætter rimelige, sagligt begrundede og uforudsete forhold, og udbyderens ønske om en ny prispolitik var ikke nok over for en forbruger, der mod en høj tilslutningsafgift havde indrettet sig på beskyttelse mod ekstraordinære stigninger.

**Grænsen – ikke ethvert byrdefuldt vilkår er urimeligt.** Nævnet foretager en konkret afvejning og giver ikke altid forbrugeren medhold. I [01-12-4082](#) fandt nævnet, at et tilgodebevis med 1 års gyldighed – selvom kortere end den 3årige forældelsesfrist – ikke skabte en så betydelig skævhed, at vilkåret kunne tilsidesættes efter § 38 c, jf. § 36.

Gennemgående lægger Forbrugerklagenævnet vægt på: om vilkåret er **usædvanligt og unødigt byrdefuldt** i branchen, om der er **balance** mellem parternes pligter, om den erhvervsdrivende har en **konkret, saglig og beskyttelsesværdig interesse**, og om vilkåret tillægger den erhvervsdrivende en **ensidig adgang** til at ændre retsforholdet til skade for forbrugeren. Voldgifts- og værnetingsklausuler nyder en særlig beskyttelse: efter [voldgiftsloven § 7, stk. 2](#) er en voldgiftsaftale, der er indgået før tvisten opstod, ikke bindende for forbrugeren, og et byrdefuldt tvistløsningsvilkår vil desuden kunne tilsidesættes efter aftaleloven § 38 c, jf. § 36.

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                   |                                   |                                                                    |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| LOV     | <a href="#">Aftaleloven § 36</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="#">Aftaleloven § 38b</a> | <a href="#">Aftaleloven § 38c</a> | <a href="#">Voldgiftsloven § 7, stk. 2</a>                         |
| PRAKSIS | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Urimeligt vilkår om fysisk fremmøde ved opsigelse af fitnessabonnement<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Tilgodebevis' gyldighedsperiode på et år ikke urimeligt<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Krav om efterbetaling for briller efter opsigelse af abonnement afvist grundet uklart aftalevilkår<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Uopsigelig abonnementsaftale kunne ikke ændres ensidigt til skade for forbrugeren<br><b>Forbrugerklagenævnet</b> · Ugyldig prisstigning på mobilabonnement under bindingsperiode |                                   |                                   | 06.05.2019<br>31.08.2012<br>22.09.2011<br>31.05.2006<br>31.12.2003 |

## § 4 Dokumentations- og beviskrav: bevisbyrde og oplysningspligt

Forbrugerklagenævnets udfald afhænger ofte af, hvem der har bevisbyrden, og af om den erhvervsdrivende har dokumenteret sin oplysningspligt.

**Bevisbyrden for, at der overhovedet er en aftale, ligger hos den erhvervsdrivende.** I sagen om ubestilte blade [1999-4041/7-44](#) fastslog nævnet, at det påhviler den erhvervsdrivende at bevise, at der er indgået en gyldig abonnementsaftale. Da virksomheden trods opfordring ikke kunne fremlægge den påståede tilmeldingskupon, var bevisbyrden ikke løftet, og forbrugeren slap for betaling.

**Bevisbyrden for individuel forhandling og for, at der ikke er tale om en forbruger aftale, ligger ligeledes hos den erhvervsdrivende,** jf. [aftaleloven § 38 b](#) og [§ 38 a](#). Disse bevisbyrderegler trækker systematisk i forbrugers favør, når faktum er uklart.

**Manglende oplysning om opsigelse og binding fratager den erhvervsdrivende muligheden for at håndhæve bindingen.** Efter [forbruger aftaleloven § 28, stk. 3](#) skal en standardformularaftale tydeligt angive, med hvilket varsel og fra hvilket tidspunkt forbrugeren kan opsiges. I bootcampsagen [22-01105](#) havde den erhvervsdrivende hverken oplyst om binding eller opsigelsesvarsel efter [§ 8, stk. 1](#), og aftalen indeholdt ingen opsigelsesbestemmelse; nævnet lod derfor forbrugeren opsiges med et passende varsel og pålagde tilbagebetaling af den ubrugte del.

**Oplysningspligten er knyttet til et varigt medium, og bevisbyrden herfor er den erhvervsdrivendes.** I mentorforløbsagen [22-05240](#) udtalte nævnet:

*"Allerede fordi det ikke er godtgjort, at forbrugeren modtog oplysning om fortrydelsesretten og fristen for dennes udnyttelse eller fik udleveret standardfortrydelsesformularen ... finder nævnet, at han har været berettiget til at fortryde den indgåede aftale om et mentorforløb."*

De samme beviskrav genfindes i domstolspraksis: i Køge Svømmeklubsagen lagde landsretten til grund, at leasinggiveren havde **overtrådt § 28, stk. 3** ved ikke at oplyse om den lovbestemte opsigelsesadgang,

hvorefter en formelt »uopsigelig« femårig aftale kunne opsiges, jf. [11078](#) og Højesterets stadfæstelse i [BS-20999/2025-HJR](#).

LOV

Aftaleloven § 38a

Aftaleloven § 38b

Forbrugeraftaleloven § 8, stk. 1

Forbrugeraftaleloven § 28, stk. 3

|         |                                                                                                                                           |            |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| PRAKSIS | <b>Højesteret</b> · Højesteret fastslår, at almennyttig svømmeklub er forbruger i leasingaftale om ladestandere                           | 16.01.2026 |
|         | <b>Landsretten</b> · Køge Svømmeklub vinder ankesag mod Grenkeleasing: Status som forbruger sikrede opsigelsesret                         | 08.10.2024 |
|         | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Erhvervsdrivende pålagt tilbagebetaling efter opsigelse af årsabonnement til bootcamp-træning               | 26.03.2024 |
|         | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Forbruger fik medhold i fortrydelse af daytrading-mentorforløb grundet mangelfuld rådgivning om rettigheder | 26.03.2024 |
|         | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Krav om betaling for ubestilte blade afvist på grund af manglende bevis for aftale                          | 31.12.2000 |

## Klagebehandling, gebyrer og afgørelsernes virkning ved

### § 5 Forbrugerklagenævnet

Forbrugerklagenævnets afgørelser træffes efter forbrugerklageloven og bekendtgørelsen om klagebehandling. Mønstret i sagsomkostningerne fremgår tydeligt af afgørelserne:

- Forbrugeren betaler et **klagegebyr**, som tilbagebetales, hvis forbrugeren får (helt eller delvist) medhold, jf. [forbrugerklageloven § 27, stk. 2](#). I [18-11554](#) blev gebyret på 400 kr. tilbagebetalt.
- Den erhvervsdrivende, der taber, pålægges **sagsomkostninger** til Nævnenes Hus – typisk 6.000 kr. – jf. [forbrugerklageloven § 28, stk. 1](#) og [bekendtgørelse om behandling af forbrugerklager i Nævnenes Hus samt Forbrugerklagenævnet § 27](#). Tilbagebetaling til forbrugeren forrentes efter renteloven fra klagens indgivelse.

Nævnet kan både **tilsidesætte og lempe** vilkår og kan pålægge konkret tilbagebetaling – fx 1.194 kr. i [18-11554](#) og 3.000 kr. for den ubrugte abonnementsperiode i [22-01105](#).

En afgørelse er imidlertid ikke det sidste ord: den erhvervsdrivende kan vælge **ikke at efterleve** afgørelsen og i stedet lade sagen indbringe for domstolene. Det skete netop i [Viasat Guldagerne](#), hvor selskabet meddelte, at det ikke ville følge nævnets afgørelser, men kulancemæssigt forligte en stor del af klagesagerne, mens resten afventede retssagens udfald. Det illustrerer, at nævnets praksis i praksis udvikles i samspil med domstolene, og at principielle vilkårsspørgsmål ofte ender ved by-, lands- og Højesteret.

LOV

Forbrugerklageloven § 27, stk. 2

Forbrugerklageloven § 28, stk. 1

|         |                                                                                                                             |            |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| PRAKSIS | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Erhvervsdrivende pålagt tilbagebetaling efter opsigelse af årsabonnement til bootcamp-træning | 26.03.2024 |
|         | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Urimeligt vilkår om fysisk fremmøde ved opsigelse af fitnessabonnement                        | 06.05.2019 |
|         | <b>Forbrugerklagenævnet</b> · Opsigelse af Viasat Guld-abonnement – Forbrugerklagenævnets fortolkning af opsigelsesvilkår   | 31.12.2002 |

### § 6 Sammenhæng med domstolspraksis: Højesteret og landsretterne

Domstolene har på en række punkter bekræftet og suppleret Forbrugerklagenævnets linje om binding, opsigelse og urimelige vilkår.

**Opsigelse af "uopsigelige" flerårige aftaler (§ 28).** I Køge Svømmeklubsagen ændrede Østre Landsret byrettens dom og fastslog, at en leasingaftale om ladestandere var en forbrugeraftale, og at leasinggiveren havde overtrådt [§ 28, stk. 3](#) ved at lade aftalen fremstå som uopsigelig i fem år uden at vejlede om den lovbestemte opsigelsesret, jf. [BS-4980/2023-OLR](#):

*"Efter forbrugeraftalelovens § 28, stk. 1, kan forbrugeren opsig en aftale om løbende levering af varer eller tjenesteydelser med 1 måneds varsel til udgangen af en måned, når der er gået fem måneder efter aftalens indgåelse."*

Vigtigt er, at landsretten **ikke** fandt grundlag for at tilsidesætte hele aftalen som ugyldig efter [aftaleloven § 36](#) – virkningen blev alene, at aftalen kunne opsiges. Højesteret stadfæstede i [BS-20999/2025-HJR](#), at klubben var forbruger og berettiget til at opsig uanset vilkår om uopsigelig.

**Skjulte abonnementer – "abonnementsfælder".** I [BS-37131/2022-HJR](#) fastslog Højesteret, at forbrugere, der ved køb til »medlemspris« automatisk blev tilmeldt et betalingsabonnement, ikke var bundet, fordi ordresiderne ikke opfyldte [forbrugeraftaleloven § 12](#) og [§ 8](#):

*"Det fremgår ikke på nogen tydelig måde af de ordresider, der er fremlagt i sagen, at kunden indgår en abonnementsaftale ved køb af en vare."*

Da forbrugerne ikke var bundet, var betalingerne opkrævet uden civilretligt krav, og fremgangsmåden var »groft vildledende«; selskaberne blev påbudt at tilbagebetale efter [markedsføringsloven § 24](#). Den nærmere onlinemarkedsføringsvinkel behandles i [vildledende-markedsfoering-online](#).

**Gebyrer ved førtidig opsigelse.** I Velkommensagen havde Sø- og Handelsretten erklæret et frikøbsgebyr på minimum 800 kr. ved opsigelse af en variabel elaftale ugyldigt efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36](#), fordi et standardiseret »erstatningsbeløb« ikke kan udregnes som et gennemsnitstab på tværs af uafhængige kontrakter; Højesteret afviste direkte anke i [BS-4104/2026-HJR](#), hvorved dommen står ved magt.

**Rimelighedsgrænsen for ensidige ændringer.** Modstykket til de strenge sager er Trygsagen, hvor Forbrugerombudsmanden anfægtede et varslingsvilkår, der tillod uvarslede prisstigninger. Højesteret tillod først direkte anke som principiel, [BS-20352/2024-HJR](#), og **frifandt** dernæst Tryg, fordi de uvarslede stigninger var beskedne (under 5 %, i gennemsnit ca. 3 % svarende til ca. 105 kr. pr. police, og de fleste kunder ramt kun én gang), jf. [BS-20352/2024-HJR](#). Sagen viser, at bagatelagtige ændringer ikke nødvendigvis er urimelige efter [aftaleloven § 36](#) og [§ 38 c](#).

**Uklarhedsreglens grænser.** Endelig bekræfter Saxo Banksagen, [BS-2060/2017-OLR](#), at uklarhedsreglen i [aftaleloven § 38 b](#) kun slår igennem, når der reelt er tvivl om vilkårets forståelse; var forretningsbetingelserne klare, opretholdes de.

## LOV

[Aftaleloven § 36](#)
[Aftaleloven § 38c](#)
[Aftaleloven § 38b](#)
[Forbrugeraftaleloven § 8](#)
[Forbrugeraftaleloven § 12](#)
[Forbrugeraftaleloven § 28, stk. 3](#)

## PRAKSIS

**Højesteret** · Højesteret afviser direkte anke af dom om ulovligt frikøbsgebyr på 800 kr. ved opsigelse af variabel elaftale

20.03.2026

**Højesteret** · Højesteret fastslår, at almennyttig svømmeklub er forbruger i leasingaftale om ladestandere

16.01.2026

|                                                                                                                                |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Højesteret</b> · Tryg Forsikrings sag om uvarslede prisstigninger admitteret til Højesteret på grund af principiel karakter | 14.01.2025 |
| <b>Højesteret</b> · Abonnementsbetalinger opkrævet i strid med forbrugerftaleloven skal tilbagebetales                         | 07.12.2023 |
| <b>Landsretten</b> · Højesteret frifinder Tryg Forsikring i sag om uvarslede prisstigninger under 5 %                          | 05.02.2026 |
| <b>Landsretten</b> · Køge Svømmeklub vinder ankesag mod Grenkeleasing: Status som forbruger sikrede opsigelsesret              | 08.10.2024 |
| <b>Landsretten</b> · Østre Landsret stadfæster dom om Saxo Banks korrektion af afregningspris på valuta                        | 17.06.2021 |

## § 7 Sammenfattende hovedlinjer

Forbrugerklagenævnets og domstolenes praksis om byrdefulde forbrugervilkår kan sammenfattes i nogle få bærende linjer:

- **Den ufravigelige opsigelsesret er omdrejningspunktet.** En løbende forbrugerftale kan altid opsiges med 1 måneds varsel efter 5 måneder, og der kan ikke aftales et længere opsigelsesvarsel. Bindings- og forlængelsesvilkår, der går videre, lempes eller tilsidesættes.
- **Vedtagelse er ikke nok – vilkåret skal også være rimeligt.** Nævnet prøver indholdet selvstændigt efter aftaleloven § 36 og § 38 c og lægger vægt på balance, saglighed og om den erhvervsdrivende har en konkret beskyttelsesværdig interesse.
- **Uklarhed og manglende oplysning rammer den erhvervsdrivende.** Uklare standardvilkår fortolkes mod den erhvervsdrivende (§ 38 b), og manglende vejledning om opsigelse efter § 28, stk. 3, samt manglende oplysning efter § 8 og § 12, gør, at bindingen ikke kan håndhæves, eller at forbrugeren slet ikke er bundet.
- **Bevisbyrden ligger overvejende hos den erhvervsdrivende** – både for aftalens eksistens, for individuel forhandling og for opfyldelse af oplysningspligten.
- **Der findes en bagatelgrænse.** Beskedne, sagligt begrundede ændringer (Tryg) og kortere gyldighedsfrister (tilgodebevis) er ikke nødvendigvis urimelige; afgørelsen beror på en konkret skævhedsvurdering.
- **Nævn og domstole spiller sammen.** Nævnets afgørelser er ikke nødvendigvis det sidste ord; principielle vilkårsspørgsmål – fra abonnementsfælder til frikøbsgebyrer – afklares endeligt ved domstolene, der i det væsentlige har bekræftet nævnets forbrugerbeskyttende linje.

Dette emne afgrænses fra ugyldighed efter aftalelovens §§ 31-38 om svig og udnyttelse, jf. [aftalelov-31-38](#).

LOV

[Aftaleloven § 36](#)[Aftaleloven § 38c](#)[Forbrugerftaleloven § 28](#)

## REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

|                                          |                                          |
|------------------------------------------|------------------------------------------|
| <a href="#">Aftaleloven § 36</a>         | <a href="#">Aftaleloven § 38c</a>        |
| <a href="#">Aftaleloven § 38b</a>        | <a href="#">Forbrugerftaleloven § 8</a>  |
| <a href="#">Forbrugerftaleloven § 12</a> | <a href="#">Forbrugerftaleloven § 28</a> |
| <a href="#">Voldgiftsloven § 7</a>       | stk. 2                                   |

## MATERIALE Citerede afgørelser

18 afgørelser

## HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

4

|            |                                                                                                               |                              |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| 20.03.2026 | Højesteret afviser direkte anke af dom om ulovligt frikøbsgebyr på 800 kr. ved opsigelse af variabel elaftale | 4104-2026                    |
| 16.01.2026 | Højesteret fastslår, at almennyttig svømmeklub er forbruger i leasingaftale om ladestandere                   | 20999-2025                   |
| 14.01.2025 | Tryk Forsikrings sag om uvarslede prisstigninger admitteret til Højesteret på grund af principiel karakter    | 20352-2024                   |
| 07.12.2023 | Abonnementsbetalinger opkrævet i strid med forbrugeraftaleloven skal tilbagebetales                           | bs-37131-2022-hjr-bs-37142-2 |

## LANDSRETTE · ANKEINSTANS

3

|            |                                                                                              |            |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 05.02.2026 | Højesteret frifinder Tryk Forsikring i sag om uvarslede prisstigninger under 5 %             | 7066-12266 |
| 08.10.2024 | Køge Svømmeklub vinder ankesag mod Grenkeleasing: Status som forbruger sikrede opsigelsesret | 9512-11078 |
| 17.06.2021 | Østre Landsret stadfæster dom om Saxo Banks korrektion af afregningspris på valuta           | 3030-3585  |

## FORBRUGERKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

11

|            |                                                                                                             |                                                                                              |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 26.03.2024 | Erhvervsdrivende pålagt tilbagebetaling efter opsigelse af årsabonnement til bootcamp-træning               | 22/01105                                                                                     |
| 26.03.2024 | Forbruger fik medhold i fortrydelse af daytrading-mentorforløb grundet mangelfuld rådgivning om rettigheder | 22/05240                                                                                     |
| 06.05.2019 | Urimeligt vilkår om fysisk fremmøde ved opsigelse af fitnessabonnement                                      | 18/11554                                                                                     |
| 31.08.2012 | Tilgodebevis' gyldighedsperiode på et år ikke urimeligt                                                     | 01-12-4082                                                                                   |
| 22.09.2011 | Krav om efterbetaling for briller efter opsigelse af abonnement afvist grundet uklart aftalevilkår          | 01-10-7506                                                                                   |
| 31.05.2006 | Uopsigelig abonnementsaftale kunne ikke ændres ensidigt til skade for forbrugeren                           | 2004-4015/7-81                                                                               |
| 15.09.2004 | Forbruger kan opsiges træningsaftale før tid pga. urimelig uopsigelsesperiode                               | 2003-541/7-7                                                                                 |
| 31.12.2003 | Ugyldig prisstigning på mobilabonnement under bindingsperiode                                               | 2002-4054/7-198                                                                              |
| 31.12.2002 | Abonnement på ugemagasin kunne opsiges i henhold til Forbrugeraftaleloven                                   | 2000-4052/7-556                                                                              |
| 31.12.2002 | Opsigelse af Viasat Guld-abonnement – Forbrugerklagenævnets fortolkning af opsigelsesvilkår                 | 2002-4013/7-133[-<br>semicolon]<br>2002-4013/7-26[semicolon]<br>2002-4013/7-140[semicolon]20 |
| 31.12.2000 | Krav om betaling for ubestilte blade afvist på grund af manglende bevis for aftale                          | 1999-4041/7-44                                                                               |